

Abdest Uzuvarlarındaki Islaklığın Elbiseye Sirâyeti

Soru: Fıkıh dersi esnasında aramızda şöyle bir ihtilaf meydana geldi. Bir suyun **müstamel** olması için –tercih edilen görüşe göre- uzuvdan ayrılması yeterli diyoruz. Öyleyse abdest aldığımızda mesela kolumuzun üzerindeki ıslaklık gömleğimizin kollarını aşağıya çekmemiz durumunda gömleğe sirayet eden su müstamel olur mu? Yani bu suya **uzuvdan infisal** etmiştir/ ayrılmıştır diyebilir miyiz?

Cevap: Abdest alındığında uzuvlarımızdan ayrılan suyun ayrılmasıyla mı (infisâl) yoksa bu suyun bir yerde istikrar etmesiyle mi müstamel olmaya intikal edeceği tartışmalı bir konudur. **Süfyan es-Sevrî, İbrahim en-Nehâî, Ebu Cafer et-Tahâvî, Zahiruddin el-Merğînânî** ve **Belh meşayihinin** bir kısmı suyun uzuvdan ayrılması ve bir mekânda istikrar etmesiyle müstamel olmaya intikal edeceğini söylemişlerdir.[1] Ancak bu görüş tercihe şâyan kabul edilmemiştir. Tercih edilen görüşe göre bir suyun **mâ-i müstamel** olabilmesi için yıkanan uzuvdan ayrılması yeterlidir. Zira su yıkanan uzuvdan henüz ayrılmamışken istimal hükmünün arız olmaması zarurettten dolaydır. Uzuvdan ayrıldıktan sonra ise herhangi bir zaruret söz konusu değildir.[2]

Abdest alındıktan sonra uzuvlarda kalan ve abdest uzuvlarını örten elbiseye sirayet eden elbiseye gelince; **İmam Muhammed**’in belirttiği gibi bir kimse abdest alma esnasında yüzünü yıkasa ve daha sonra sakalında bulunan yaşlıkla başını mesh edecek olursa bu caiz olmayacaktır. Zira sakalın yıkanmasıyla bu su bir kez kullanılmıştır. Ayrı olarak başı mesh etmekte kullanılması caiz değildir.[3] Zira bu su sakaldan ayrılmasıyla beraber müstamel hükmünü alacaktır. Bu da göstermektedir ki abdest esnasında kullanılan su uzuvdan ayrılır ayrılmaz müstamel olmaya intikal edecektir.

Buna göre abdest alınması durumunda söz gelimi kolumuzda bulunan ıslaklık gömleğimizi kapamamız durumunda gömleğe sirayet edecek olursa bu **su ma-i müstamel** olacaktır. Zira böyle bir su artık koldan **müzayıl olmuş** ayrılmış demektir. **Buhara Meşayihine** göre, ma-i müstameli necis kabul edenler elbiseye bulaşan suyun damlar bir vaziyette olmasıyla elbisenin **teneccüs** edeceğini söylemişlerdir.[4] Öyleyse bu görüşe göre uzuvdan ayrılan damla şeklindeki su müstamel su hükmünde olacaktır.

Ala külli hal, abdest azalarımızda kalan ve elbiseyi örtmemizle birlikte elbisemize sirayet eden suyun müstamel su olacağını söylesek dahi hüküm açısından değişen bir durum olmayacaktır. Zira böyle bir sudan sakınmak kolay olmadığı için zorluk illetine istinaden bu suyun af kapsamına gireceği belirtilmiştir.[5]

[1] Mahmud b. Ahmed el-Aynî, “el-Binâye fî Şerhi’l-Hidâye”, I/355 Daru’l-

Fikr, Beyrut-Lübnan, 1990, BII

[2] Abdülğani el-Guneymî el-Meydânî, “el-Lübâb fî Şerhi’l-Kitâb”, I/24 el-Mektebetu’l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan

[3] Muhammed b. Hasen eş-Şeybânî, “Kitabu’l-Asl”, I/ 33-4, Daru İbn Hazm, Beyrut-Lübnan, 2012, B.I

[4] Burhaneddin İbn Mâze, “el-Muhîtu’l-Burhânî”, I/132 Daru İhyai’t-Türasi’l-Arabî, 2003, B.I

[5] İbn Âbidin, “Reddu’l-Muhtâr”, I/ 352 Daru’l-Kütübi’l-İlmiyye, Beyrut-Lübnan, 1994, B.I